

Det ender ofte i enetale

Af Eva Holmegaard Larsen, sognepræst i Nødebo og Gadevang

Dåbssamtalen er ikke nødvendigvis den nemmeste genre at mestre. Hvordan bliver det netop en samtale, hvor både forældre og præst kommer til orde og ikke en enetale, hvor det er præsten, der sætter dagsordenen? Mentalisering er et bud på en af vejene til at skabe et mere ligeværdigt møde.

Alle præster kender det. Man har lige holdt møde med et nybapt forældrepar i anledning af, at deres barn snart skal døbes. Og nu sidder man med fornemmelsen af, at man nok fik sagt alt det rigtige – men gav det mening for forældrene? Og var det overhovedet en samtale? Det kommer selvfølgelig an på, hvad man forventer af mødet med dåbsforældre. Vi vil gerne,

at det skal handle om andet, end hvor mange gæster, man kan have med i kirken, og hvornår man skal rejse sig og sætte sig. Vi vil også gerne sige noget om dåben, der giver genklang et eller andet sted i de unge forældres liv.

Men det ender alt for ofte i en lang enetale, der ikke munder ud i andet end larmende tavshed fra begge sider. Hvorefter vi skynder os at vende tilbage til at tale om, hvor festen skal holdes, og hvem der laver maden.

Præsten skal ud af lærerrollen

Vi præster kommer let til at sidde fast i en forventning til os selv om at skulle forklare dåbens teologi. Og helst så man kommer omkring det hele. Som om vi var lærere, og dåbsforældrene elever der skal have gennemgået et pensum.

Måske skulle vi i stedet arbejde med dåbssamtalen, som en samtale, der mere ligner de mange andre samtaler, vi har med vores menighed. En samtale, hvor fokus er på at lytte og give plads til forældrenes liv og historie. De seriøse unge

mennesker, vi møder i dag, har gjort sig mange overvejelse over deres barns dåb. Og det er et godt sted at starte en samtale om tro og kirke.

Man har ikke brug for en skoletime, når man møder præsten. Måske har man allermest brug for at møde kirken som det sted, hvor man bliver taget alvorligt i sine tanker om tro.

»Jeg har været meget inspireret af begrebet mentalisering. Det er et nyt ord for den gamle dyd at høre ordentlig efter og lytte med et åbent sind.«

Kunsten at slippe kontrollen

Jeg har været meget inspireret af begrebet mentalisering. Det er et nyt ord for den gamle dyd at høre ordentlig efter og lytte med et åbent sind. Grundlæggende handler det om at skærpe sin opmærksomhed i samtalen og signalere, at nu sidder vi i et tillidsfuldt rum, hvor der ikke er en fast dagsorden.

Det forudsætter, at vi præster glemmer vores fastlåste forventninger om, hvad vi gerne vil nå i en dåbssamtale. Samtalen skal selvfølgelig stadig have dåben som anledning, men spilles ind i sammenhæng med det, forældrene selv fortæller.

Det kræver en helt anden forberedelse. Der skal ro på inden samtalen. Og man skal forberede sig mentalt på at være forberedt på, at alt kan ske, når man spørger åbent. Man skal indstille sig på at kunne »go with the flow« og slippe tøjlerne uden dog at falde af hesten. »Det er vigtigt at kunne møde forældrene fordomsfrit og uden at blive irriteret over, at de måske kommer med en helt anden opfattelse af, hvad dåb er, og hvad man kan forvente sig af en gudstjeneste.«

Plads til at fortælle sin troshistorie

Ideen med den mentaliserende tilgang til dåbs-samtalen er, at præsten mobiliserer sin interesse og fantasi til at sætte sig ind i, hvordan det er at være den anden. Det er vigtigt at kunne møde forældrene fordomsfrit og uden at blive irriteret

over, at de måske kommer med en helt anden opfattelse af, hvad dåb er, og hvad man kan forvente sig af en gudstjeneste.

Måske kommer det frem, at salmer ikke siger dem noget - men så spørg, hvad der siger dem noget? Og hvis man synes, det er vigtigt at få sagt, at man ikke er troende - så lad udsagnet få lidt plads. Indtag en afventende attitude og signaler, at der nok er noget mere at sige. Og det er der næsten også altid. Alle har en troshistorie og vil gerne fortælle den.

Man kan også indlede en samtale med forsigtigt ledende spørgsmål som: Hvornår var I sidst i kirke? Hvad tænker I, Gud er? I et tillidsfuldt rum, hvor man mærker sig mødt af en præst, der virkelig spørger af interesse, og ikke fordi man er til en eller anden form for eksamen, vil de fleste have noget at fortælle. En glæde, et under, en sorg, en bisættelse, en bedstemor der bad fadervor, en salme der gjorde indtryk, en god eller en dårlig oplevelse af at være i kirke.

Evangeliet ligger i selve samtalen

Men hvad så med dåbens betydning? Skal man slet ikke tale om den? Jo, men det vågne øre opfanger de ord, billeder og udtryk for tro og håb, der altid viser sig i sådan en samtale. Når den nyligt afdøde mor fx er blevet en sommerfugl, eller farfar kigger ned fra en stjerne. Her er det en mulighed at spille ind med evangeliets billeder og udtryk.

»Jeg tror ikke, vi skal være så optagede af at få det hele sagt. Vigtigere er det at få skabt en god kontakt og måske få held til at åbne for et guds-billede eller to ...«

Måske er vores største opgave at udvide og åbne de mange mere skrøbelige og snævre gudsbilleder, der er i spil derude, og lade dem møde dåbsritualets: Hvad sker der, hvis man i stedet lader sig kalde et Guds barn, et tilgivet menneske, korstegnet og med vandet hældt over sig, som den kærlighed, der løber i undergrunden fra en uudtømmelig kilde?

Jeg tror ikke, vi skal være så optagede af at få det hele sagt. Vigtigere er det at få skabt en god kontakt og måske få held til at åbne for et gudsbillede eller to, der knytter sig til almindelige, menneskelige overvejelser over livets mening, og hvem man er som menneske. Og det er der måske også evangelium i? I selve det at have mødt præsten som et menneske, der ikke havde fordomme og som gad prøve at finde ud af, hvem vi er?

I den åbne, kærlige samtale, hvor vi alle giver lidt af os selv og får sat ord på, hvad det vil sige at være menneske, kan der opstå et »fælles vi«, der allerede her peger hen på det fællesskab, det lille barn døbes ind i.